

Oláh András

Szilánkok

(Versek)

TARTALOM

FOGLYOD VAGYOK

Orpheus vagyok
esőben
tavaszi etüd
aznap
emlékek
melletted
foglyod vagyok
szilánkok
megtisztulva
szétfújt nyomok
menedék
megőriztem

SZÁMVETÉS

mióta esik
számvetés
nem lehet
végtelenek
veled maradunk
fények és árnyékok
Esti zápor
feljegyzések
robinsonok
Szindbád halála
por és hamu
napfogyatkozás
hajnalok
temess el

AZ UTOLSÓ SZÓ JOGÁN

az utolsó vacsora
Ami meg van írva
ima
Csőd
szavakkal kufárkodók
...vagy...
az utolsó szó jogán
széljegyzetek Kempelen Farkas naplójából
Kasszandra
koncert
Nem viszik át

LÉLEKHARANG

Történelmi lecke
Munkács eleste
magyar a magyarnak
könnyek és keresztek
hosszú csönd
ezredvégi ugar
ki érti
sírodat rázom
évszakok
lélekharang
Kölcsey

Editnek, Attilának és Leventének

FOGLYOD VAGYOK

Orpheus vagyok

akváriumunk sápadt falai
közé visszakúsznak
a régi dallamok

redőnyünkön
a szél zongorázik
- tarkómon ujjaid

új ritmust zenél
a rózsák illata

nyíló kelyhükben
ajkad ismerős szomjúsága

lágymorva ringat
örök mámorba bódulok

álomban Orpheus vagyok
s hogy veled maradhassak
elfelejtem
fölébreszteni a napot

esőben

hozzám siettél
mikor az alacsony ég
váratlan rád zuhant
s monoton sustorgássá
torzította a hangokat

elnéptelenedett az utca
az aszfalton szürke ár
hömpölygött-dagadt
szaporán robbantak
a rövid életű kráterek

füstölt az ég
fulladoztak a házfalak
egy-egy redőnyös ablak felriadt
s a bádogcsatornák köpdösték
habzó tajtékukat

egy kapualjban vacogtál
arcodon isten könnye ragyogott
s a neonreklámok
hullámozó fénye csent rá
szikrázó szivárványokat

tavaszi etüd

a tavasz-meleg fűben
te barnán ragyogtál
s én szomjasan
vibráló testedre fonódtam

a kigombolt ég alatt
melleid kacér halmai
incselkedtek velem
- tétova utazóval

megélénkült a föld
bogarak nyüzsögtek
s a fénylő fűszálak
néha testünkön paroláztak

aznap

szélcsend volt
madárcsicsergéssé
szakadozott a reggel
meglopott álmunk
hintajátékra ébredt
a vonat vérünk ritmusát
kottázta le

s egy bolond
kakukkal aznap huszon-
kilencszer üzentél

emlékek

1.

kormos felhők moraja
hömpölyög a parton
a hirtelen lezúduló eső
függönye mögül alélt
levelek fénye villan
a csattanást s a vad dőrej
ritmusát egy kajla ág vezényli
a sátrak nedves vacogása
átragad ránk is
és az első tétova csókok után
végre egymásba olvad
ügyetlen didergésünk

2.

a függöny mögött tekinteted
lűktető bizonytalansága
fölgengednek az összezárt ajkak
tested mágnesére tapadok mohón
sóhajok harangját ízlelem
a lekaszált fű éden-zamatát
s a hazatérés vöröslő bársonyában
megtalált ritmus forróságát:
az elomló hajnali zuhanást

3.

jeges sörényű szelek
fészülik a fák dermedt ágait
- bent penészes homály:
elkékvült szájak verejték-rügyek
ökölbe szorított jajgatás
nyíló szemed tengerében
álmok hókristálya olvad: öled
örvényéből fölszikkázó öröm...

melletted

magadhoz emeltél
a bűnbe
- melletted újra
feltámadok

foglyod vagyok

szememben
barnán ragyog az ősz
fürtjeid közt avar ropog
aranyló melleid alatt
a halványuló kontúrokat
ajkammal rajzolom tovább
forró kelyhedbe
izzó lüktetés sodor
- foglyod vagyok
te édes húsevő virág

szilánkok

ránk nyitja
lila szembogarát
az éj

*

a gyertyafény
arcod
szivárványát őrzi

*

parázna a perc
nyakad íve
perzseli ajkam
arcom
tenyeredbe költözik

*

kezed bilincsét
álmodom kezemre
hajad színével
takarózom

megtisztulva

1.

ma újra kiloptad
belőlem a derűt
s én mégis hálás
vagyok neked:
amit tettél
magunk rontása ellen
tetted - ha fáj is

2.

gyertyákat gyújtunk
arcunkba lobban a fénye
egymás szemében
vergődünk félvakon
- neked ismerős
magamnak idegen vagyok

3.

a morzsákat kevesled te is
fáj ez az örökös sietség
önkínzó aszkézisünk
néma lüktetése
ez a senkiföldi lebegés
egymásba kortyolunk
hát mohón s újra
és újra meghalunk

szétfújt nyomok

patanyomok az ázott avarban
szavak párája
akad fönn a kajla ágakon
s vigyázza lépteinket

messzefutó árnyak között
magunkat kutatjuk
hajunk erdő-illatát
hangunk avarzizzenését

látom: arcodra árnyék borul
s a rozsdálló levelek
között éjszakává
szigorodik tekinteted

menekülünk
de ujjaid bizsergető melegét
nem rabolhatja el tőlem senki
csak a falak csöndje

messzefutó árnyak között
vigyázva lépünk
öröm párája aranylik arcodon
s nyomunk a rőt avarban

menedék

eltévedtünk

 megadtam magam
a csillagtalan éjszakának
arcom megrongált vonásait
átrajzolta a szél
s szemben a zúzmarás halállal
szemed melege lett a menedék

megőriztem

azt a karácsonyt
a vibráló mondatok
ölében rejtőzöt
mikor minden gondolatommal
téged simogattalak
mikor a szavak tengelyig
süppedtek a hóba
s a vakító fehér
elfedte távoli arcodat
azt a karácsonyt
az elsőt nélküled
mikor csak egy szánkó
talpai rajzolták a hóba
a hozzád vezető térképeket
megőriztem
s most elküldöm neked

SZÁMVETÉS

*„Minden elmúlik
s amit széthord a szél
vagy kihűlten a föld alá bújik
kár siratni.”*

(Kassák Lajos: Végtelen utak)

mióta esik

- - - mióta esik
valami megváltozott
idegen lettem:
csöbörből csömörbe
alkudtam magam
azóta hallgatok
magunkról hallgatok
s csak néha sírok
miként fákon
az átfázott rügyek - - -

s számvetés

kivetett
magából az ég
- magam vagyok

nem lehet

gyalogolunk a semmi szélén
vagyunk mindig félúton
lépésenként születünk
lépésenként meg is halunk
de megállni e gyilkos időben
meztelen csöndben áradó sötétben
szemekben feszülő maroknyi miért közt
nem lehet
még nem lehet - - -

vétlenek

más úton
máshová igyekszünk
reményt sóvárgunk
ha bennünk összeér a csönd
árnyékunk ölelkezik
a porban hangtalanul
- vétlenek vagyunk
és menthetetlenek - - -

veled maradunk

kifűrészelték az utolsó
dallamot is a zongorából
gúzsba kötötték szomorú arcodat
- veled maradunk mégis
rejtezőnk vizek mélyére
frissen túrt barázdák torkába
holtak zsebének sötétjébe
mielőtt eldőrdülnek az őszen sortüzei
s vasúti kocsik kerekei alá
menekülnek az álmok

fények és árnyékok

- - - halk kopogás:
csapdát állít a csönd ebben
a faltól falig világban

arcod szétfűjt rózsaszirom
szemedből kitörlődnek
a hazugságokkal
összedrótozott tegnapok
tekintetében összeér
a magány

 a félelem
üres az ég:
csak fények és árnyékok

Esti zápor

Panaszkodik az ég. Sistereg
a gőzölgő aszfalt. Állunk
vakon e sűrű zuhogásban
- védve szigetnyi magányunk.

Néma tükrök: örökkévaló
helyett tócsányi jelenlét.
Remegő kézzel törülgetjük
arcunkról a tolvajló fényt.

Iszabirkózás ez - rút halál.
S mert tisztulást remélnék ott,
a suhanó autók alá
botorkálnak a dallamok.

feljegyzések

Pénzes Ottónak

felrepedt ajkak
szikkadt köszönések
között

szétszóródunk
napfoltok
a hétköznapiak
galaktikájában

*

feketén kondulnak
a harangok
arctalan élünk
álmok nélkül

*

bezárt ajtók mögött
fájdalom lakik
és hitszegés
:védtelenek vagyunk

*

vakok lettünk
- néha egymásra
csodálkozunk

robinsonok

ránk szakadt árvaságunk

robinsonok vagyunk

- a magány martalékai

*

emlékek hullámain

elolvadnak a hangok

az ösvény ajkad szögletén

puha delfin-mosoly

*

menedék vagyunk

- s fiatalok még az

alázatra...

Szindbád halála

még látták
a mólón kucorogni
- a világítótorony
záporos fényét
lopta íriszed elhagyott
tengerzugába
honnán hajóján
utolszor futott ki
sohasemvolt
távoli kikötők felé - - -

por és hamu

harang kondul

messzi hegyek mögül

szív

k(utak) - - - ének

öbl

szelíd mormolása

eml(éked) kutatom

nevetésed

sza/VAK/ba r(ejtett) álmain

v

/SZÍV/ár - ányait

m

de látom:

ját/ÉKSZERE/k vagyunk

isten /POR/táján

ÉS HAMU - - -

napfogyatkozás

karodban rémült bizsergés
a véred dadogva lüktet
szél kergeti a szemetet
szavaid kötélén függnék

agyad lyukas cipőjében
cikáznak képtelen képek
szuggerálnak hogy engeddd ki
a behúзва tartott féket

hajód léket kapott süllyed
cápák úsznak át az égen
tekinteted fönnakad mint
hunyo nap a jegenyéken

hajnalok

1.

fehér hajú a csönd
követi a madarak röptét
hangtalanul matat
álmaid morzsái közt

2.

jeges kéz markolja éjszakáidat
lovak patái dübörögnek
valaki érkezik
 valaki elmegy

3.

eggyé olvadnak a hangok
mint vadászaton
az állatok a hajtók a kürt
s a fegyverdörrenés
- a rózsálló fényben üres szívű
kopjafák a jegenyék

temess el

temess hóesésbe
varjú hangú szélbe
jégcsap-rügyek közé
temess engem élve

fehér gyapjúszirom
legyen az otthonom
hósapkás bérceken
szél fújja szét porom

fenyő alá temess
sátram túlomb-nemez
zajló tavasz fogytán
zöld tobozban keress

AZ UTOLSÓ SZÓ JOGÁN

az utolsó vacsora

bevallom meglepett Jézus kijelentése
miszerint utolszor ülünk itt együtt
hisz semmi jel nem mutatott arra
hogy utazni készülne
magyarázatát sem igen hallottam
mert közben Péter ráncigálta a köntösömet
valamit mondani akart (ráadásul csámcsogott is
hiába püsszegtem rá keményen)
annyi mindenesetre világossá vált
hogy a Tanító csak három nap múlva tér vissza
Péter tiszteletlen viselkedése
persze szemet szűrt Jézusnak
s nyomban rá is pirított
szelíden mentegetőzött volna amaz
de tele szájjal nemigen jutott szóhoz Jézus mellett
akivel egyébként sem igen ellenkezhattunk
Péter teljesen magába roskadt
de a názáreti máris fordított fegyverén
ezúttal Júdas lett a célpont
(nem értettem a Mestert:
miért bántja hisz jóra való fiú)
Jézus máskor meleg tekintete most mintha
elborult volna: hűvösen siklott végig a szobán
s amikor a serleget az ajkához emelte
jeges borzongás futott végig rajtam
úgy éreztem, mintha holtak ölelnének
el is határoztam hogy reggel
megkérem a názáretit
adja magyarázatát eme érzetnek
mitől a bor íze is megkeserült a számban

Ami meg van írva

Miért Jézus vérét
szomjazza a tömeg?
Pilátus nem értette.
Állt az árkádok alatt
összehúzott szemmel figyelve
a vadul üvöltözőket.
Ördögi terve, hogy koncul
dobja a Tanítót a csőcseléknek,
bevált. Mégis kétség mardosta,
hogyan jól döntött-e:
„Mártírt csinálunk a názáretiből,
a legendák pedig olykor
veszélyesebbek, mint a fegyver.”
De főtisztjének cinikus válasza
némiképp megnyugtatta:
„Csak bevégezzük,
ami meg van írva.”
...*ami meg van írva*... - csengett
vissza fülében a mondat,
s a derűs eget fürkészve
végül ő is felnevetett.

ima

uram

sivatagba

temettük a szót

a kiszikkadt álmok

s a porló hit mellé

hisz úgysem értjük

már egymást régen

mégis

szavak nélkül

is maradj velünk

hisz vakok vagyunk

mindannyian: tükrünk

kettétört s már nem látunk

magunkban téged

Csőd

1.

- - - Inunkszakadtából...
(Fecskék kergetőznek így.)
Valami nincs rendjén.
Lüktet a bizonytalanság.
Rettegés gomolyfelhői az
égen. Kétségbeesett keresés.
Vadul jár az agy. Cikázik
a tekintet. Csak a csoda
segít... Már az sem.

2.

- - - Menekülnél. Félszárnyú
lepke. Az éjszakából el.
Hunyorgó fény. Kocsmá-
asztal. Üres pohár. Áldásra
várva. Lázasan.

3.

- - - Alvók magánya.
Lehajtott fej. Elnyomott
cigaretta. Mozdulatlan
álmok...

szavakkal kufárkodók

szerelem nélküli bordélyban
születtek verseink
hol parázna tekintetek
vetköztették meztelenre
a hibátlan szavakat
s kéjes gőggel deflorálták
vagy dobták az
agyonhallgatás taigetosába
szerelem nélküli bordélyok
mocsarából bugyogtak szavaink
hol új szüzek mindig akadtak
a pezsgő is kitartott reggelig
csak a kárpit... igen
a kárpit szennyezett...

...vagy...

sört vedel Claudius
Hamlet meg biliádozik
veszít mindegyre veszít
- a fél kocsmának tartozik

a sarokban Laertész
- részeg a felbérelt kölyök -
hergeli Ophéliát
ki ruhátlan táncol s röhög

izzadt síkos orcája
vágytól és kéjtől remeg
de Hamlet kése gyors
- s a céda földön hempereg

asztal és szék fölborul
a csapos rendőrért kiált
összerezzen Gertrud és
kilöttyen a méregpohár

az utolsó szó jogán

hozzá kellett volna tenni
a szavakhoz valamit
egy fintort egy gúnyos
ajkbiggyesztést sajnálkozó
mosolyt megvető tekintetet
hogyan hitelesítsük jelentésüket -
morfondírozott Giordano
miközben a füst már a szemét
csípte a torkát mardosta
de mikor a fölcsapó
lángnyelvek közt
egy pillanatra föltűnt
a máglya fényében gyönyörködők
elégedett vigyora
hirtelen rádöbbsent:
szavak sem kellenek
az igazság nem a szavakban
keresendő - rá van az
az arcokra írva - - -

széljegyzetek Kempelen Farkas naplójából

1. a szelekcióról

*amikor II. József rendeletileg
eltörölte a halálbüntetést*

csak visszatérünk
a természetes szelekcióhoz
- végül is egy tőről fakadunk
hisz bölcsőben ringtak
a gyilkosok is
miként mi mindannyian
- most annyi változik csupán
hogy taigetosunkon újra
elszaporodnak a *farkasok*

2. a halhatatlanságról

XVI. Lajos kivégzéséről értesülve

az én játékomnak
megvan az a hallatlan előnye
hogy koronás főt
sohasem lehet „*leütni*”

3. a halálról

a megbékélés pillanatában

a szeretet olyan méreg
mely összezavarja az érzékeket
így nemesül borrá a lőre
gabonává az ocsú
s szerető fiúvá a tékozló
de semmiképp se keseregjünk ezen
mert az élet is csak játék
a halál pedig csupán
egy *matt* az életnek

Kasszandra

hidd el apám
ez itt a vég
ez az eufória
a csapraütött hordókból
önvérünk folyik
nagyot tévedtünk:
innen már nincs hova
kezdétét vette
a máglyák tébolya
s mire semmivé ég
ez az elrongyolódott éjszaka
trójánk füstölgő fáklya lesz
s a győztesek
lányaink parázsló ölében
fürdenek - - -

koncert

fekete madarak
hangversenye készül

a vasúti töltés mellett
szikár jegenye vezényel

szétmorzsolt szavak
szaggatott dallamok rebbenek
az ősz hangjegyfűzetéből

ti-tá-ti-tá ha-lál-ma-dár
- vasúti kocsik szívverése
a síneken

száraz füvek sikolya hallik
s a gerinc roppanása
a nevetéssé szakadozó szélben

Nem viszik át

Megnyílt a kirekesztett
szavak arborétuma.

Nem hiába vetkezett
a céda! Az csak duma,

hogy szeplőtelen maradt!

Eladatott az igaz,

a tiszta hang elapadt.

Nincs rá ír és nincs vigasz.

Zokog Arany és Babits,
káromkodik Nagy László:
hangjuk porba fúlt kavics

- romokban áll Karthagó.

S túlpart, ha van, csak mocsár

- tört fogakat visz az ár...

LÉLEKHARANG

Történelmi lecke

A múlt színes üveggolyó
mit a Pásztorok koboztak el
a Múzeum-kertben
hol Petőfi s Jókai színleg
összebékült s Vasvári
sem gondolt lancuval
mert nem tudta még
hogy *einstand* a mi egész
történelmünk

A Mindenható Nemecseket
küldte a vörösingésekhez
de meg van írva: háromszor
kell megfürödni a tisztuláshoz
Mi mégsem tisztulunk
- bár *(be)fürödtünk*
már többször is - - -

Munkács eleste

Ilona húst szeletelt éppen
s az első morajlásra
mibe az ablaktábla beleremegett
ahogy volt (fehér kötényben
bárddal a kezében) rohant a falakra
Már ott tolongtak a várbeliek
„Caprara döntő rohamra készül”
vetett fészket szemükben a rémület
De akkor már süvítettek a golyók
s a becsapódás nyomán a véres sikoly
füstölgő romokba temetkezett
Ilona elszántan készült
sisakot vértet vett hamar
de fehér kötényébe
mit magáról sebtiben levetett
belekapott a bolond szél
s az már ott lobogott a magasban
fönnakadva egy félrecsúszott gerendán
Ilona először nem értette
miért hallgattak el túlhan a fegyverek
csak azt látta
hogy a várbeliek
sápadt tekintettel borulnak elé
A pap lépett melléje
s a zászlórúddá avanzsált gerendára mutatott:
„Ne sírj lányom... Az ott Isten ujja...”
De Ilona sírt
mért látta: Isten ujja halott...

magyar a magyarnak

magyar a magyarnak
a szemét kívázza
elhullott elveszett
sehol sincs hazája

veszteg ül Tomori
nem megy el Mohácsra
Zrínyi sem önkéntes
biztos pusztulásba

ekként lőn Thököly
ország mostohája
Rákóczi így marad
mint apja volt: gyáva

Kossuth zugprókátor
tolvajok barátja
a színész Petrovics
Tellt németül játssza

Görgei ószeres
naphosszat csak kántál
Deák és Teleki
udvaronc a cárnál

nincs már Magyarország
nincsenek magyarok
önrontó tengeren
elnyelték a habok

könnyek és keresztek

lesújtanak vernek
kígyómérgű szavak
sírhalommá dermedt
lerombolt kőfalak

könnyek és keresztek
- irgalmatlan isten -
az orgyilkos este
szorít a bilincsen

kormos viharlámpák
lobbanó fohásza
bitóvá nőtt hársfák
feljajduló átka

kísér mint az árnyék
mint hozzád nőtt keresztt
- jaj hiába szándék -
többé el nem ereszt

hosszú csönd

redőnyök pikkelye mögött
elhagyott temetők gyásza:
trianon-csönd nőtte be
mezítlábas reményeinket

jöttek az agymosók
a gondolat-inkvizítorok
dédelgetett senkik - bábái
a tisztára söpört éternek

születtek hamis himnuszok
fekélyes sebünk fölfakadt
s fojtott szitkunk osont
csillagszuronyaik nyomába

ezredvégi ugar

dudva muhar és dúlt hitek
te átokverte kis sziget
káromlásból katedrális
Pusztaszertől Segesvárig

te örült te szent te drága
féltésünk folyamnyi ága
ütöttek beléd vasszöget
ástak néma sírgödröket

Endre Attila s te Sándor
szavatok mindegyre vádol
kompországunk levetkezett
égtájak rongya: céda lett

világosítsd fel gyermeked
a börtönrács is vétkezett
és kígyóméreg járja át
a szabadságunk himnuszát

ki érti

csalatra élünk egy nagy csalásban
magunk vagyunk a bűvészkalap
ripacskodunk egy komédiában
s lopunk a tapsból mit más arat

magyarnak látszunk egy maszkabálban
tarkónkra festve a célkereszt
cédává züllünk egy rongy hazában
ugyan mondjátok: ki érti ezt...

sírodat rázom

Utassy József versére

szemfedőlapod bárki ha lerántja
tekints le Petőfi felboncolt hazádra
mit neked - írtad - zord Kárpátok bérce
(visszacseng Trianon lidérces szikéje)
mit neked cenzúra - kék szalag sem kell -
melleden tüdővész-égette rendjel
a jognak nincs asztala - nincs ami gátol -
vért köhögysz fuldokolsz mégis a mától
nincs bőség (kosár sincs: ellopták régen
és ne hidd hogy arcukat égeti szégyen)
sírodat Petőfi hiába rázom
sírod sincs s eszméd is elvetélt álom

évszakok

tavaszaink tiszták
vértelenek

nyarunk bizakodó
de az ősz jobbára
mérgezett: csalással
árulással teli

s többször van tél
mint kellene

lélekharang

ürülék szenny és mocsok
megannyi gyilkos szurony
a harangszó fölzokog
sír a Szent István torony

térdre rognak a fűzek
a sebes Zazar partján
áldoznak új és új szüzet
a megváltót siratván

nincs Szilágyi-palota
sem minorita templom
pereg a vakolata
- az öreg fogadó: rom

az ég kormot könnyezik
a hegyek sárt bőfögnek
egy város temetkezik
s fönn keselyűk köröznek

Kölcssey

Kísérősorok Bíró Lajos szobrához

ma roskatag ősöreg fák
orgonáján játszik a szél
a rőt homok arcunkba vág
s gyászleplebe csavar az éj

gőgös árkádok romjai
közt egy vándor pihenni tér
arcának izzó árcai
kérdetik: merengni mit ér

barátja mérföldes magány
a jégcsillag szívébe szúr:
kompországunk köpamlagán

véres csík a Tisza s a Túr
- s bántanak vele bár ebül
szent hona - hiszi - fényre derül